

ریحانه موسوی

جلسه دوم پنجمین کارگاه از سلسله کارگاه‌های انتقال تجربه با موضوع «نوآوری در فیلم کوتاه، قرن بیست و یکم»، به همت مؤسسه فرهنگی هنری شهرآرا با همکاری انجمن سینمای جوانان ایران-دفتر مشهد و حوزه هنری انقلاب اسلامی خراسان رضوی، عصر دوشنبه ۲۶ تیر، با حضور احمد الستی در سینما اطلس برگزار شد. احمد الستی، پژوهشگر سینما، در این رویداد که سه ساعت به طول انجامید، از رویکرد نوآوری در فیلم کوتاه قرن ۲۱ سخن گفت و پس از نمایش چندفیلم کوتاه، درباره مباحثی همچون برداشت‌های بلند از طریق میزانشن، برداشت بلند با کات‌های پنهان، بازیابی زمان، ابعاد تازه زمان در روایت، زمان غیر خطی درهم تنیده، از آینده به حال، تونل زمان در فیلم کوتاه، خیال پردازی و تخیل و بازسازی رخدادها سخن گفت. او با اشاره به ویژگی الگوهای قدیمی فیلم کوتاه پیش از قرن بیست و یکم بیان کرد: روایت‌های خطی، داستان‌های سراسرت و الگوی کلاسیک داستان گویی، از شناسه‌های سینمای این دوره است، اما در فیلم کوتاه قرن بیست و یکم وضعیت کاملاً متفاوت است و آثار براساس پنجیدگی‌های روایت معاصر استوار است. نویسنده کتاب «هنر دقت، کلام و تصویر در مردم‌نگاری» بر این باور است: سینمای مدرن قرن بیست و یکم و پس از آن سینمای پست مدرن که در سال‌های پایانی این قرن به وجود آمد، انتظارات فراتری از مخاطب دارد. این سینما می‌طلبد که مخاطب درباره تاریخ سینما، متون و سایر فیلم‌ها، ادبیات، موسیقی و... اطلاعات زیادی داشته باشد. در غیر این صورت فهم فیلم‌های این قرن بسیار دشوار است.

قرارداد سرگروهی «بعد از رفتن»، به کارگردانی رضا نجاتی، سینماگر مشهدی، و تهیه‌کنندگی محمود بابایی بعد از بررسی درخواست‌ها و موارد مطرح‌شده در چهاردهمین جلسه شورای صنفی نمایش ثبت شد، از این رو «بعد از رفتن»، به‌زودی در سینماهای سراسر کشور اکران خواهد شد. در این فیلم که اولین بار سال گذشته در چهل و یکمین دوره جشنواره فیلم فجر روی پرده رفت، صابر ابر، سارا بهرامی، پوریا رحیمی سام، پائنه آ پناهی‌ها، بهرام شاه محمدلو و احترام برومند به ایفای نقش می‌پردازند.

اکران برخط فیلم سینمایی «جنگ جهانی سوم»، جدیدترین ساخته هومن سیدی، در پلتفرم نماوا آغاز شد. محسن تانبنده، ندا جبرئیلی، مهسا حجازی، نوید نصرتی، لطف‌ا... سیفی و حاتم مشمولی از جمله بازیگرانی هستند که در «جنگ جهانی سوم» به ایفای نقش پرداخته‌اند. این فیلم که چهارده جایزه بین‌المللی را از آن خود کرده است، درباره یک کارگر روزمزد میان‌سال بی‌خانمان است که همسر و پسرش را سال‌ها پیش در زلزله از دست داده و تاکنون با این موضوع کنار نیامده است.

نخستین جشنواره ملی فیلم اقوام ایرانی به دبیری کمال تبریزی، آبان امسال برگزار می‌شود. در نشست خبری این رویداد که روز گذشته ۲۸ تیر، برگزار شد، «اقوام، ریشه ایران زمین» به عنوان شعار جشنواره معرفی، سپس پوستر جشنواره رونمایی شد. نخستین جشنواره ملی فیلم اقوام ایرانی می‌کوشد جایگاه اقوام از فرهنگ، هنر، گردشگری، زیست‌بوم، گویش‌های محلی، آیین‌ها، فولکلور و... را در سینمای ایران در معرض نمایش بگذارد، آثاری که از سال ۹۶ به بعد با محوریت اقوام ساخته شده‌اند می‌توانند در این جشنواره شرکت کنند و آخرین فرصت ارسال آثار هم ۱۰ مهر امسال اعلام شده است.

ارادات به حسین (۴) درقاب تلویزیون

هرسال با فرا رسیدن ماه محرم بخشی از آنتن تلویزیون به پخش آیین‌های عزاداری مردم اختصاص پیدا می‌کند و بخشی دیگر نیز در اختیار برنامه‌های مناسبتی قرار می‌گیرد. آیین‌های عزاداری اقوام مختلف ایران همواره مورد توجه مخاطبان تلویزیون بوده و همیشه فرصتی را فراهم کرده است تا مردم بتوانند با رسوم عزاداری نقاط مختلف کشور آشنا شوند. اما برنامه‌های فرهنگی و هنری دیگری که خود تلویزیون برای پخش در این ایام تدارک می‌بیند گاهی در جذب مخاطب موفق بوده‌اند و گاهی نیز نتوانسته‌اند رضایت مخاطبان را جلب کنند. این در حالی است که برنامه‌های هنری می‌توانند در ترویج بیشتر فرهنگ عاشورایی بسیار اثرگذار باشند و مخاطب را به فکر وادارند. امسال نیز شبکه‌های سیما چندین برنامه مختلف را برای پخش در نظر گرفته‌اند که ما در نوشتار پیش‌رو برخی از مهم‌ترین‌های آن‌ها را مرور کرده‌ایم. برنامه‌هایی که باید دید می‌توانند جریان‌ساز باشند یا به‌زودی فراموش می‌شوند.

نمایی از سریال «عشق کوفی»

مدت‌هاست که تلویزیون سریال‌هایی مانند «مختارنامه» یا «شب‌دهم» را در ایام محرم روی آنتن نبرده است؛ سریال‌هایی که در دوران پخششان توانستند جریان‌ساز شوند و بسیاری از مخاطبان را به پای تلویزیون‌ها بکشانند.

امسال صداوسیما در ایام محرم شانس خود برای جذب مخاطب را با سریال «عشق کوفی»، ساخته حسن آخوندپور، سینماگر مشهدی، امتحان می‌کند؛ اثری که نسخه سینمایی‌اش به چهل و یکمین دوره جشنواره فیلم فجر نرسید تا در نهایت در قالب سریال پیش‌روی مخاطب قرار بگیرد. «عشق کوفی» به نویسندگی فائزه یارمحمدی و یزدان محمد کاظمی، روایتگر یک داستان عاشقانه در سال ۶۱ هجری قمری است که در کوفه و کربلا اتفاق می‌افتد. از بازیگران این مجموعه هم می‌توان به لعی‌ا زنگنه، نادر سلیمانی، سعید شریف، حسین قربانی، حسین سلیمانی، نادر فالاح، سوگل طهماسبی، مریم کاویانی، مهسا مهجور، عمار نفتی، سید جواد هاشمی و ثریا قاسمی اشاره کرد.

پخش سریال تاریخی «عشق کوفی» که در پانزده قسمت تولید شده است از پنجشنبه، ۲۹ تیر، آغاز می‌شود. قرار است این مجموعه هر هفته پنجشنبه و جمعه ساعت ۲۰:۳۰ روی آنتن شبکه ۳ برود.

تله تئاتر سیزده قسمتی «علقمه سرخ» به کارگردانی فرناز امینی با بهره‌گیری از نمایش‌های آیینی ایران ایام محرم از شبکه آی فیلم پخش می‌شود. این مجموعه نمایشی اپیزودیک در سیزده کلاکت چهل دقیقه‌ای تولید شده و در هر قسمت قرار است به یکی از شخصیت‌های مهم و تأثیرگذار واقعه عاشورا و قهرمانان قیام امام حسین^(ع) از آغاز نهضت حسینی تا سرانجام یزید بپردازد. درواقع این اثر با بهره‌گیری از هنرمندان جوان تئاتر کشور سعی دارد حوادث مرتبط با عاشورا را از زاویه جدیدی برای مخاطب روایت کند. تله تئاتر «علقمه سرخ» از نخستین روز ماه محرم از شبکه آی فیلم پخش خواهد شد.

فصل نهم «با حسین^(ع) حرف بزن» یکی از برنامه‌های شبکه نسیم برای پخش در ایام محرم امسال است، برنامه‌ای که پیش‌تر به تهیه‌کنندگی محمدامین پرواس ساخته شده بود و حالا در فصل جدیدش با تغییراتی روبه‌رو شده است. محمدحسین تقوایی که تهیه‌کنندگی فصل نهم «با حسین^(ع) حرف بزن» را برعهده گرفته است از تغییراتی در فرم و محتوای این برنامه پرمخاطب خبر داده است. دراین بین پرواس تهیه‌کننده فصل‌های قبلی «با حسین^(ع) حرف بزن» که به نظر می‌رسد با مدیران شبکه نسیم به مشکل خورده نیز تصمیم گرفته است این برنامه را با نام «ملاقات با حسین^(ع)» در شبکه نمایش خانگی منتشر کند. باید دید در نهایت کدام یک از این دو برنامه در جذب مخاطب موفق خواهند بود.

فصل ششم برنامه «نشان ادرات» در دهه سوم محرم روانه آنتن شبکه ۲ می‌شود. در پنج فصل قبل این برنامه، مفهوم عاشورا و ابراز ارادت به اباعباد... الحسین^(ع) از طریق افراد معروف روایت می‌شد و برنامه از ظرفیت چهره‌های شناخته‌شده هنری، فرهنگی و ورزشی بهره می‌برد. اما در فصل جدید، نخبگان، پیرغلامان، دختران محجبه قهرمان، کارآفرینان، خیран و... به همراه مردم عادی که در ماه‌های محرم و صفر در هیئت‌های امام حسین^(ع) فعالیت دارند محور اصلی برنامه هستند. همچنین در فصل ششم «نشان ادرات» به آیین‌ها و مناسک عزاداری اقوام، روضه‌های خانگی و مجالس قرآنی، خوانش وصیت‌نامه شهیدا، معرفی فعالیت‌های ستاد بازسازی عتبات عالیات در کربلا و پویوس روضه خانگی توجه ویژه‌ای شده است.

شبکه ۲ برنامه‌ای به نام «ناگهان حسین^(ع)» را با محوریت نمایشنامه خوانی برای پخش در دهه اول محرم در نظر گرفته است. بخش نمایشنامه خوانی این برنامه توسط میرطاهر مظلومی، بهاره نوحیان و حامد عزیزی روایت می‌شود که با توجه به روزهای نام‌گذاری شده دهه اول محرم سعی شده است فضاسازی و صداگذاری قسمت‌های برنامه با روایت‌های انتخابی هرشب هم‌خوانی داشته باشند. بخش دیگر نیز به مداحی پیرغلامان اهل بیت^(ع) اختصاص دارد. «ناگهان حسین^(ع)» به کارگردانی سیدمحمدصادق بی‌بی‌شهریانویی و نویسندگی حامد قدیری در ۱۰ قسمت چهل دقیقه‌ای هم‌زمان با آغاز محرم، ساعت ۲۱ روانه آنتن شبکه ۲ می‌شود.

سریال مناسبیتی «شب آخر» به کارگردانی مهسا فتحعلی هم‌زمان با دهه اول محرم روی آنتن شبکه ۵ می‌رود. این سریال روایتی از زندگی دو خانواده است که یکی از آن‌ها اخلاق مدار و دین‌محور و دیگری مال‌اندوز و غرق در ظواهر زندگی است و حوادث سریال در نتیجه کشمکش‌های فرزندان این دو خانواده رقم می‌خورد.

در سریال «شب آخر» که ۱۰ قسمت دارد، بازیگرانی چون مجید مشیری، ساناز سماواتی، شیوا خسرو مهر، گیتی معینی، اسد... یکتا و زنده‌یاد شهرام عبدلی به ایفای نقش می‌پردازند. این سریال از امشب، ۲۸ تیر، هرشب ساعت ۱۹:۰۰ روی آنتن می‌رود.

«حسینیه معلی» یکی از برنامه‌های آیینی متفاوت تلویزیون است که اولین بار در ایام محرم و صفر سال ۱۴۰۱ در دو فصل با اجرای حامد سلطانی از شبکه ۳ پخش شد و فصل سومش نیز با اجرای احمد اکبرنژاد اسفند پارسال ویژه اعیاد شعبانیه روی آنتن رفت، برنامه‌ای که با هدف ترویج فرهنگ روضه خوانی، نوحه خوانی و هیئت‌داری به‌دور از کلیشه‌های رایج ساخته شده و مورد توجه مخاطبان تلویزیون قرار گرفته است. در فصل جدید «حسینیه معلی» که از سه‌شنبه، ۲۷ تیر، هم‌زمان با شب اول ماه محرم روی آنتن تلویزیون رفته است، نجم‌الدین شریعتی به‌عنوان مجری حضور دارد.

او اجرای برنامه «سمت خدا» و نیز ویژه‌برنامه سحر ماه رمضان تلویزیون را در کارنامه دارد و باید دید در این برنامه متفاوت می‌تواند موفق عمل کند یا خیر. ترکیب مداحان و ذاکران حاضر در برنامه «حسینیه معلی» هم در هر فصل تغییراتی داشته است و در این فصل میثم طلیعی به جمع کارشناسان این برنامه اضافه شده است. سید مجید بنی‌فاطمه، عبدالرضا هلالی و مهدی رسولی دیگر کارشناسان فصل چهارم «حسینیه معلی» هستند. برنامه «حسینیه معلی» در دهه اول محرم بعد از خبر شبانگاهی روی آنتن می‌رود.

«از سرگذشت» به کارگردانی محمد پیوندی، جدیدترین برنامه شبکه نسیم برای پخش در ایام محرم و صفر امسال است. این برنامه میزبان افرادی از گوشه‌وکنار کشور است که دوراهی‌های زندگی خود را روایت می‌کنند؛ روایت‌هایی عجیب و تصمیماتی شجاعانه که می‌توانند شکل زندگی یک انسان را تغییر دهند و او را به چالش بکشند. در کنار این روایتگران چهره‌های شناخته‌شده هم حاضر می‌شوند و درباره این تصمیمات و همچنین چگونگی انتخاب‌های خودشان در دوراهی‌های زندگی صحبت می‌کنند. برنامه‌گفت‌وگومحور «از سرگذشت» که در دو دکور مجزا، اما مرتبط ضبط شده است از اول ماه محرم امسال، ساعت ۲۱:۳۰ روی آنتن شبکه نسیم می‌رود.

در ماه‌های گذشته اعلام شده بود مینی سریال هفت قسمتی «عاشورا» به کارگردانی هادی حجازی فر در ایام محرم و صفر به صورت هفتگی از تلویزیون پخش می‌شود، اما هنوز این مجموعه در جدول پخش تلویزیون قرار نگرفته است. نسخه سینمایی سریال «عاشورا» با عنوان «موقعیت مهدی» در چهلمین جشنواره فیلم فجر در بخش سودای سیمرغ به نمایش درآمد و توانست برنده پنج جایزه، از جمله سیمرغ بلورین بهترین فیلم این جشنواره شود. این اثر موقعیت‌گردان عاشورا در جنگ تحمیلی به فرماندهی شهید مهدی باکری را روایت می‌کند. حجازی فر علاوه بر کارگردانی، نقش شهید مهدی باکری را نیز در این سریال بازی می‌کند.

سومین فصل برنامه «علامت» امشب روانه آنتن شبکه ۲ می‌شود. فصل اول این برنامه که نگاهی نو به جوانب تاریخی فسق یزید و اهمیت زندگی عقیفانه داشت، شهریور سال گذشته و فصل دوم آن که به بررسی وقایع تاریخی و اوضاع فرهنگی اجتماعی کوفه در زمان حکومت امیرالمؤمنین علی^(ع) می‌پرداخت در فروردین ۱۴۰۲ پخش شد.

فصل سوم برنامه «علامت» که برای نخستین بار در حسینیه ارشاد تولید شده است، به موضوع «عاشورا، به خوانش مؤنث» می‌پردازد. در این برنامه، حجت‌الاسلام قنبریان به‌عنوان کارشناس مذهبی به بررسی نقش طیف‌های مختلف بانوان حاضر و غایب در حماسه حسینی خواهد پرداخت. فصل جدید برنامه «علامت» دارای هشت قسمت چهل دقیقه‌ای است.

تولید برنامه‌های ادبی با محوریت محرم همیشه در تلویزیون کم‌رنگ بوده است، اما امسال شبکه ۴ برنامه‌ای با عنوان «چاووش» را در جدول پخش خود قرار داده است که حال و هوای ادبی و هنری دارد. این برنامه ترکیبی که به صورت استودیویی در یازده قسمت نوددقیقه‌ای تولید شده در دهه اول ماه محرم هر شب به‌صورت زنده ساعت ۲۲:۳۰ روی آنتن می‌رود. برنامه «چاووش» به بخش‌های متنوعی همچون مقتل خوانی، مروری بر ادبیات پایداری از عمان سامانی تا محشتم کاشانی، گونه‌شناسی هنری عاشورا و سوگواری در جهان تشیع می‌پردازد.